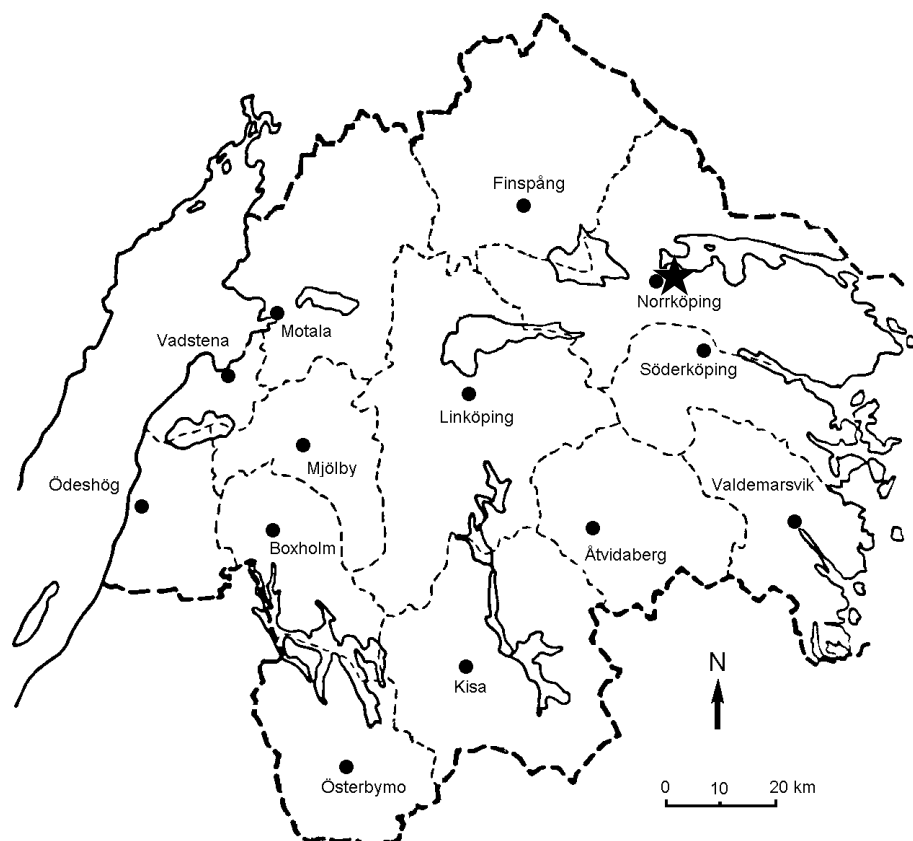

Arkeologisk förundersökning

Ett stolphål i Vibberstad

Gillerhälla 1:2 och Styrstad 7:38
Styrstads socken
Norrköpings kommun
Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt 2003

Rapport 77:2003

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M

Tekniska uppgifter

Sträcka	Vibberstad
Fastigheter	Gillerhälla 1:2, Styrstad 7:38
Socken	Styrstad
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	Invid RAÄ 44
Ekonomiska kartans blad	086 95 (8G 9f Lindö)
Koordinater	X6495070-6495150, Y1527350-1527500
Koordinatsystem	Rikets
Höjdsystem	Rikets
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens beslut	2003-03-19
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Länsstyrelsens dnr	431-21140-03
Länsmuseets dnr	76/03
Länsmuseets kontonummer	6405
Uppdragsgivare	ElektroSandberg AB / Sydkraft ÖstNät
Kostnadsansvarig	ElektroSandberg AB
Projektledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	-
Fältarbetstid	2003-04-15
Total projekttid	18 timmar
Totalt undersöktes	ca 150 löpmeter
Varav i form av sökschakt	ca 45 löpmeter
Fynd	Nej
Foto filmnr	Nej
Analyser	Nej

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Rapport 77:2003	© Östergötlands länsmuseum
Grafik	-
Renritning	Annicka Clarmo
Grafisk form	Lasse Norr
Tryck	-
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 14 05 62
lansmuseum@lansmus.linköping.se • www.linköping.se/lansmuseum

Ett stolphål i Vibberstad

Arkeologisk förundersökning

Gillerhälla 1:2 och Styrstad 7:38

Styrstads socken

Norrköpings kommun

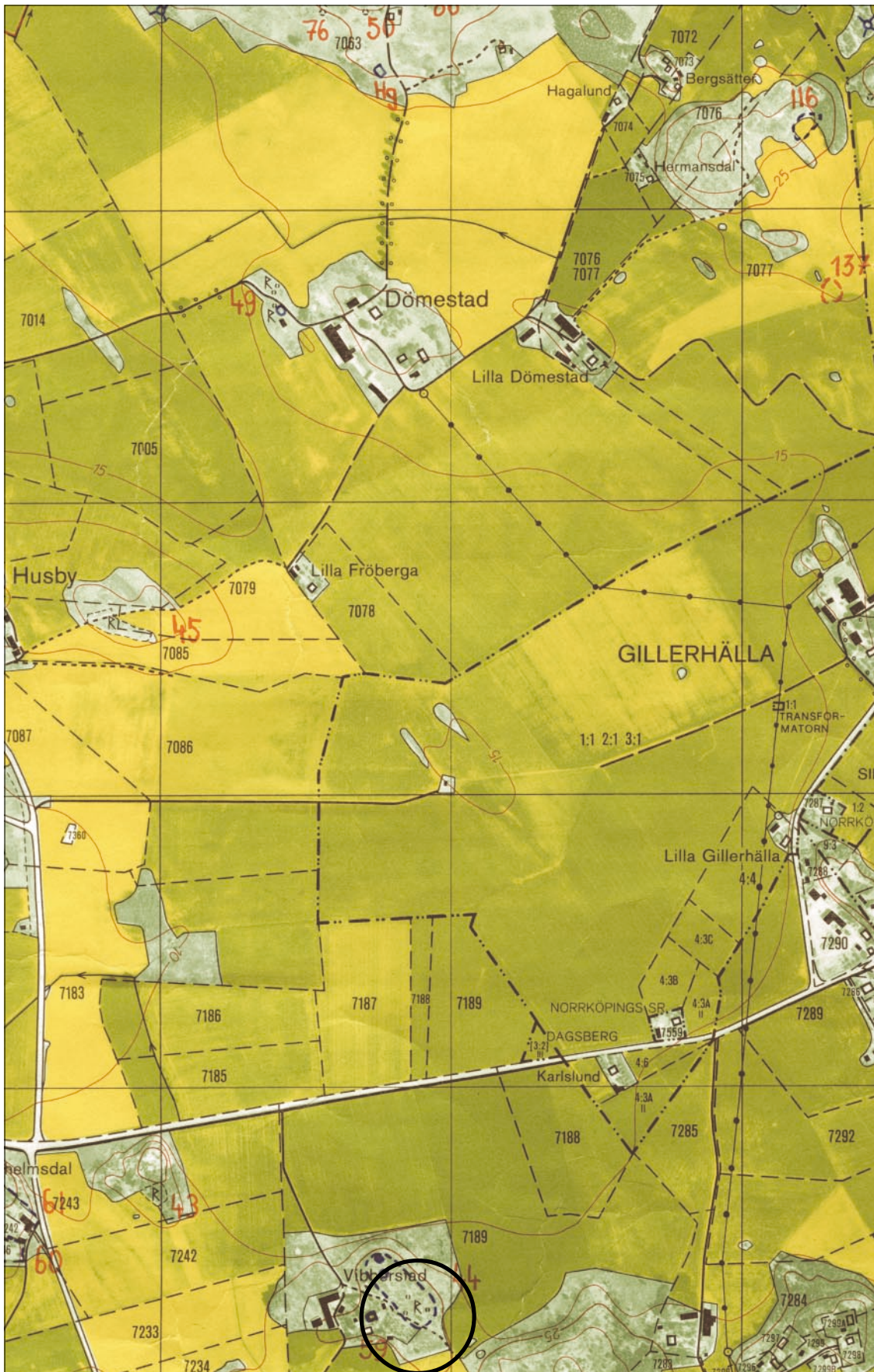
Östergötlands län

Sammanfattning

Med anledning av en planerad schaktning för jordkabel mellan Vibberstad och Styrstad 7:38 i Styrstads socken på Vikbolandet utfördes en arkeologisk förundersökning. Denna genomfördes i form av en sökschaktgrävning i jordkabelns sträckning invid gravgruppen RAÄ 44 i Styrstads socken.

Mitt för den ekonomibyggnad på Vibberstad som för närvarande fungerar som hundstall påträffades ett stenskott stolphål. Strax sydost om hundstallet framkom ett igenlagt dike som fortsatte nedför sluttningen åt söder om vägen. Inga ytterligare anläggningar eller föremål påträffades. Ledningsschaktningen bedömdes kunna genomföras som planerat utan ytterligare arkeologiska insatser.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 086 95 (8G 9f Lindö) med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde 2003-04-15 en arkeologisk förundersökning invid gravgruppen RAÄ 44 i Vibberstad i Styrstads socken. Den arkeologiska förundersökningen genomfördes på grund av en planerad schaktning för jordkabel mellan Vibberstad och Styrstad 7:38. Schaktningen berörde sammanlagt en ca 150 m lång sträcka intill gravfältet.

Arbetet utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Det ingår i en planerad förstärkning av elnätet och rasering av luftledningar som Sydkraft ÖstNät genomför på Vikbolandet. Arbetet projekterades av Oppunda Kraftkonsult. Uppdragsgivare var Elektro Sandberg AB, vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för fält- och rapportarbete var undertecknad.

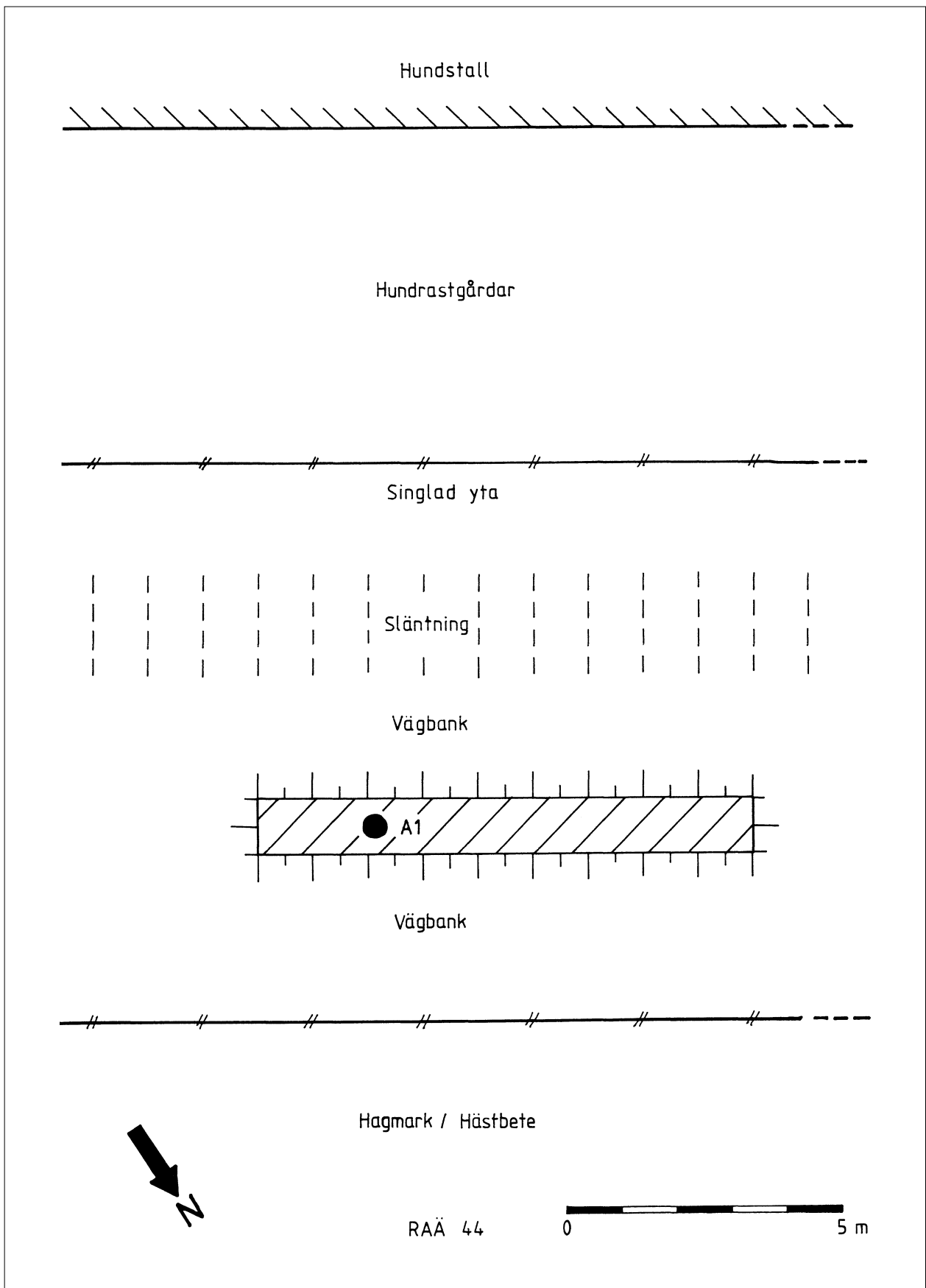
Områdesbeskrivning

Den aktuella schaktsträckningen ligger i ett fornlämningsrikt område i den västra delen av Vikbolandet. Sträckan är belägen i Styrstads socken strax öster om Norrköping. Landskapet utgörs till stor del av öppen åkermark. Området ligger på 15-25 m ö h. I närområdet finns flera kända fornlämningar i form av enstaka gravar, gravfält och skålgropslokaler.

I sin västra del passerar schaktet tätt intill RAÄ 44 som utgörs av en gravgrupp med 5 stensättningar, varav två bedömts som osäkra. Stensättningarna är runda eller närmast runda och 5-7 m i diameter. I anslutning till gravarna finns flera oregelbundna och ojämna upphöjningar med sten i ytan som kan vara rester efter ett förstört gravfält. Inom området har militära anläggningar funnits under 1940-talet.

Figur 3. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 086 95 (8G 9f Lindö) med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Figur 4. Planritning över den påträffade lämningen.

RAÄ 59, som finns markerad strax söder om berörda schaktsträcka avser mangårdsbyggnaden på Vibberstad. Äldsta belägget för Vibberstad i de skriftliga källorna är daterat 1413 då det skrivs ”ij wibbostadhum” (Franzén 1991:70). Enligt 1543 års jordebok upptar Vibberstad ett skattehemman. Namnets förled består sannolikt av namnet Vibbe, en förkortning av Vibjörn. Efterleden -stad antyder att namnet kan gå tillbaka till förhistorisk tid.

Söder om schaktsträckningen, mellan Asplunden och Tornby, finns två gravfält (RAÄ 25 och 26) med tre högar, en treudd och 21 runda stensättningar, respektive 30 runda stensättningar. Dessutom finns en skålgropsförekomst, RAÄ 120, intill dessa.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att fastställa huruvida fast fornlämning i anslutning till gravgruppen RAÄ 44 skulle komma att beröras av det planerade arbetsföretaget. Om fornlämningar påträffades skulle om möjligt schaktsträckningen justeras så att dessa inte berördes. Fast fornlämning som framkom skulle undersökas för att fastställa dess karaktär och om möjligt dateras. Förundersökningens resultat ligger till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i form av en sökschaktsgrävning.

Sökschakten togs upp med maskin längs den del av schaktsträckningen som passerade tätt intill RAÄ 44, där det befarades att dolda lagskyddade lämningar skulle beröras. Sammanlagt öppnades sex schakt. Dessa var 6-9 m långa, 0,8-1,0 m breda och grävdes ner i orörd mark på 0,2-0,6 m djup. Fast fornlämning som framkom undersöktes genom handgrävning och dokumenterades i plan och profil.

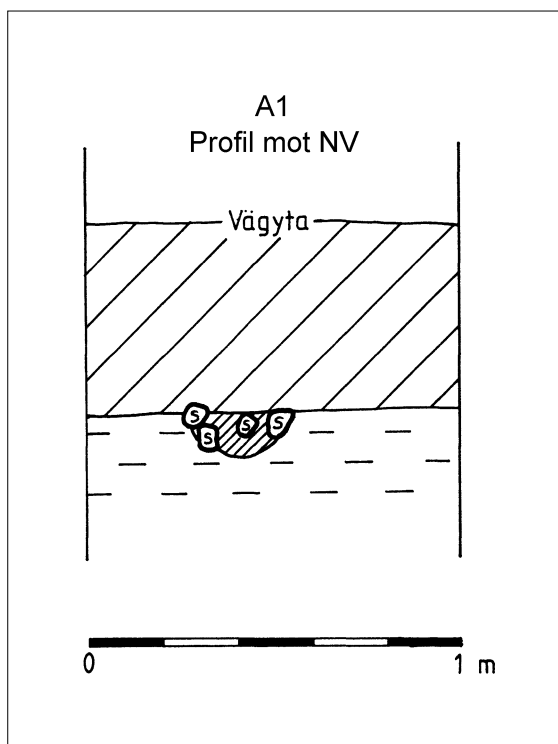
Resultat och tolkning

På det parti av schaktsträckningen som passerade mellan gravgruppen RAÄ 44 och Vibberstads gård bedömdes det som stor risk att dolda lagskyddade lämningar skulle komma till skada i samband med ledningsdragningen. De lämningar som bedömdes vara möjliga att påträffa på det aktuella partiet var boplatslämningar kopplade till gravfältet eller gravar hörande till detsamma. Delar av Vibberstads medeltida gårds-

tomt kan dessutom ha sträckt sig ut över området. På denna sträcka öppnades sex sökschakt i en befintlig vägbank för en brukningsväg.

Mitt för den ekonomibyggnad på Vibberstad som för närvarande fungerar som hundstall påträffades ett stolphål. Detta påträffades under de påförda massor som utgör den befintliga vägbanken på ca 0,5 m djup.

Stolphålet var bevarat till ett djup av 0,10-0,12 m. Stolphålet hade en diameter på ca 0,27 m och innehöll en fet brun jordfyllning med knytnävstora stenar. Stenarna kan utgöra rester av en stenskoning. Det fanns inga synliga spår efter stolpen och inga daterbara fynd gjordes i stolphålsfyllningen. Inga spår av kulturlager eller andra lämningar framkom i anslutning till stolphålet.

Figur 5. Profilritning över den påträffade anläggningen.

Strax sydost om hundstallet framkom ett dike som fortsatte nedför slutningen åt söder om vägen. Diket var igenfyllt i vägsträckningen men fortsatte öppet söder om vägen. I fyllningen fanns inga daterande fynd men det är rimligt att anta att diket hör till sen tid.

Inga ytterligare anläggningar eller föremål påträffades i sökschakten. Ledningsschaktningen bedömdes kunna genomföras som planerat.

Referenser

Franzén G. 1991. Bebyggelsenamnen i Lösings härad. Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Östergötlands län 15. Lund.